

РЕПУБЛИКА СРБИЈА

РЕПУБЛИЧКА РАДИОДИФУЗНА АГЕНЦИЈА

На основу чл. 8. и 12. Закона о радиодифузији („Службени гласник РС“ бр. 42/02, 97/04, 76/05, 79/05 - др. закон, 62/06, 85/06 и 41/09) и чл. 5. тачка 5) и 19. тачка 5) Статута Републичке радиодифузне агенције („Службени гласник РС“ бр. 102/05),

Савет Републичке радиодифузне агенције, на седници одржаној дана 02.04.2012. године, донео је

**ОПШТЕ ОБАВЕЗУЈУЋЕ УПУТСТВО
емитерима ради омогућавања несметаног информисања гледалаца са оштећеним
слухом у току предизборне кампање у 2012. години**

Општа одредба

1. Овим опште обавезујућим упутством уређује се понашање емитера у циљу омогућавања да се посредством телевизијског програма гледаоци са оштећеним слухом несметано информишу о току предизборне кампање у 2012. години.

**Установе јавног радиодифузног сервиса, емитери локалне или
регионалне заједнице и емитери цивилног сектора**

2. Радиодифузна установа Србије, Радиодифузна установа Војводине, емитери локалне или регионалне заједнице и емитери цивилног сектора који емитују предизборни програм, дужни су да свој предизборни програм, изузев садржаја предизборних огласних порука, учине доступним гледаоцима са оштећеним слухом посредством коришћења титлова или српског знаковног језика, сходно одредби члана 78. тачка 2) Закона о радиодифузији („Службени гласник РС“ бр. 42/02, 97/04, 76/05, 79/05 - др. закон, 62/06, 85/06 и 41/09).

Комерцијални емитери

3. Комерцијални емитери, који свој програм емитују на подручју целе Републике Србије, требало би садржај свог предизборног програма, изузев садржаја предизборних огласних порука и предизборних плаћених термина, да учине доступним гледаоцима са оштећеним слухом посредством коришћења титлова или српског знаковног језика. Уколико наведени комерцијални емитери не поседују финансијске или техничке услове да свој целокупан предизборни програм учине доступним гледаоцима са оштећеним слухом, дужни су да у току дана садржај најмање једне информативне емисије, која се у целисти или у делу бави предизборном кампањом у 2012. години, учине доступним гледаоцима са оштећеним слухом посредством коришћења титлова или српског знаковног језика.

РЕПУБЛИКА СРБИЈА

РЕПУБЛИЧКА РАДИОДИФУЗНА АГЕНЦИЈА

Препоруке емитерима у вези са стандардима коришћења титлова и знаковног језика

4. Титлови, у смислу овог опште обавезујућег упутства, јесу натписи на екрану којима се у текстуалном облику изражава емитовани говор или други звук програмског садржаја, који због својих обележја није доступан гледаоцима са оштећеним слухом, и који су у највећој мери синхронизовани са емитованим звуком.
5. Знаковни језик, у смислу овог опште обавезујућег упутства, јесте језик којим се посредством посебне гестикулације и мимике емитовани звукови програмских садржаја интерпретирају за гледаоце са оштећеним слухом.
6. Ради установљивања добре праксе препоручује се емитерима да приликом коришћења титлова и знаковног језика настоје да испуне следеће услове:

6.1. Титлови

- 6.1.1. Слова и знаци који се користе у оквиру титлова треба да буду јасно видљиви, с обзиром на њихову величину и боју, као и боју њихове подлоге ако се иста користи. Титлови треба да буду емитовани у доњем делу екрана, осим у случајевима када се на тај начин заклањају уста лица које говори или друга значајна информација или активност. Нарочито је битно титловима не заклањати лице особе која говори, будући да је видљивост лица веома битна за гледаоце са оштећеним слухом јер на основу истог могу сазнати које су емоције присутне приликом говора, тон којим се говори и, исто тако, значајно је за тзв. читање са усана.
- 6.1.2. Титл треба да обухвата једну реченицу која је распоређена у два реда или, изузетно, у три реда ако се на тај начин не заклањају битне информације или активности. Уколико реченица не може бити распоређена у два, односно три реда, она може бити раздвојена на више делова, али тако да сваки титл представља смисаону целину. У том случају је потребно на крају титла употребити одговарајући знак којим се јасно ставља до знања да реченица није довршена (нпр. три тачке, тачка и зарез). На крају реда треба избегавати растављање речи на слоге путем цртице.
- 6.1.3. Осим говора, титлови треба јасно да саопштавају и друге емитоване звукове, као што су расположење, односно темпо емитоване музике и текст песме (музици треба да претходи и иза исте следи знак #), викање (треба користити велика слова), реакција публике у студију итд. Уколико на основу садржаја који је видљив на екрану није могуће одредити одакле потиче звук који се саопштава путем титла, потребно је на почетку титла означити извор звука (нпр. име госта у студију, означавање да је реч о публици на предизборном скупу). Када се у емисији

РЕПУБЛИКА СРБИЈА

РЕПУБЛИЧКА РАДИОДИФУЗНА АГЕНЦИЈА

догоде дуже паузе без посебних звукова, то је потребно означити путем титла.

- 6.1.4. Титлове треба што више синхронизовати са емитованим звуковима, тако да разлика у синхронизацији не буде већа од три секунде.
- 6.1.5. Брзина смењивања титлова на екрану треба да се креће у распону од 160 до 180 речи по једном минути.

6.2. Знаковни језик

- 6.2.1. По правилу се користи српски знаковни језик. Изузетно, ако је предизборни програм на језику одређене националне мањине и искључиво намењен тој мањини, треба користити знаковни језик те националне мањине.
- 6.2.2. Лице које интерпретира звукове програмских садржаја путем знаковног језика треба да буде адекватно оспособљено за такав посао.
- 6.2.3. Простор на екрану намењен лицу које путем знаковног језика интерпретира звукове програмских садржаја треба да буде смештен у доњи десни угао екрана и не треба да буде мањи од 1/6 емитоване слике.
- 6.2.4. Лице које интерпретира звукове програмских садржаја путем знаковног језика треба приликом интерпретације да примењује технике којима ће гледаоцу са оштећеним слухом указати на то чији се говор интерпретира знаковним језиком, као и технике којима ће гледаочеву пажњу усмерити на друге важне звукове.

Завршна одредба

- 7. Ово опште обавезујуће упутство ступа на снагу даном објављивања у „Службеном гласнику Републике Србије“.

Број: 338/12
У Београду, 02.04.2012. године

Републичка радиодифузна агенција
председник Савета

Епископ јегарски др Порфирије (Перић)